



Zespół Szkół  
Ponadgimnazjalnych Nr 6  
w Piotrkowie Trybunalskim



NIEDZIELA

11.11.2018r.

# TRZY GROSZE PRAWDY

## 100 LAT

# Niepodległości



©  
HARTSOOK  
PHOTO  
SF - LA

# Wywiad

z Panią **Małgorzatą Ilczuk**

DYREKTOREM

ZSP Nr 6 w Piotrkowie Trybunalskim

**Pierwszym zadaniem przez nas pytaniem było „Czym jest dla Pani niepodległość?”**

- Najwyższą wartością w życiu człowieka. Niepodległość to wolność, brak wolności to brak niepodległości.

**- Dziękujemy. W takim razie czy mogłaby nam Pani powiedzieć, czy to prawda, że wciąż tkwi w nas doświadczenie utraty niepodległości?**

- Myślę, że tak. Polska była zniewolona nie tylko podczas zaborów i okupacji hitlerowskiej, ale także po wojnie. Formalnie niepodległa, politycznie i ekonomicznie uzależniona od Związku Radzieckiego. Dopiero 1989 rok przyniósł Polsce prawdziwą niepodległość i demokrację. To raptem 30 lat. Krótki czas, aby nauczyć się wolności i mądrego z niej korzystania

**- Jak będzie Pani świętowała 100-lecie odzyskania niepodległości przez Polskę?**

- Wezmę udział w uroczystościach w szkole i w mieście. Nie tylko z racji pełnionej funkcji, ale z potrzeby serca, aby w ten sposób wyrazić szacunek i dumę z własnej Ojczyzny.

**- Jak wyglądają takie uroczystości?**

- Zaczynają się Mszą Św. z udziałem delegacji i pocztów sztandarowych organizacji,

stowarzyszeń, związków i szkół działających w Piotrkowie. Po przemówieniu Prezydenta Miasta następuje apel poległych, salwa honorowa i złożenie kwiatów pod pomnikiem Nieznanego Żołnierza. Ale obchody Święta Niepodległości to także wiele innych imprez towarzyszących, jak np. wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych czy cykliczny konkurs recytatorski „Rzeczpospolita Niepodległa”, w którym co roku biorą udział uczniowie naszej szkoły.

**- Czy mogłaby nam Pani powiedzieć, czy pamięć o polskiej kulturze i języku w trakcie zaborów była ważnym elementem odzyskania niepodległości?**

- Oczywiście. Przekazywanie z pokolenia na pokolenie, pomimo zakazów i represji, pamięci o historii, języku, kulturze i literaturze przyczyniało się do zachowania tożsamości narodowej, poczucia dumy z bycia Polakiem i kształtowało postawy patriotyczne. W ten sposób wychowany człowiek tęsknił do wolności i w imię tej wartości bez wahania oddawał życie, gdy Ojczyzna była w potrzebie. Z pewnością niezłomność i determinacja w zachowaniu polskości pomogła przetrwać rusyfikację i germanizację, okupację hitlerowską i czasy komunistycznego zakłamywania historii.

**Dziękujemy Pani Dyrektor za wywiad. Mamy nadzieję, że wielu uczniów weźmie go sobie do serca, a także odpowie na wszelkie nasze wątpliwości dotyczące tak ważnych dla nas zagadnień.**

# Wywiad

z Panem Michałem Gałasem

(nauczycielem historii i wos-u)

O wywiad poprosiliśmy naszego nauczyciela historii Pana Michała Gałasa, któremu zadaliśmy kilka specjalnych pytań. Zaczniemy od pierwszego, bardzo istotnego pytania:

**- Dlaczego Polska utraciła swoją niepodległość?**

- Z przyczyn wewnętrznych i zewnętrznych m.in. przez słabą władzę królewską, decydującą rolę magnaterii, brak konkretnych reform oraz zaborczą politykę sąsiednich państw.

**- A jakie według Pana były najważniejsze przyczyny odzyskania niepodległości przez Polskę?**

- Upadek państw zaborczych, działalność polityczna i militarna Polaków oraz wpływ mocarstw, które wygrały I Wojnę Światową. Zwłaszcza USA.

**- Mógłby Pan nam powiedzieć kto odgrywał najważniejszą rolę w dążeniu do odzyskania niepodległości?**

- Józef Piłsudski, Roman Dmowski i bardzo niedoceniany Ignacy Jan Paderewski.

**- Jaką rolę odegrało Powstanie Wielkopolskie w drodze do odzyskania niepodległości?**

- Dało nadzieję na dalsze zwycięstwa.

**- Czy Pana zdaniem niepodległość dała Polakom wolność o jakiej marzyli?**

- Tak. Choć nie wszystko w II RP było idealne.

**- Czym kiedyś była dla Polaków niepodległość, a czym jest teraz?**

- Kiedyś była ideą posiadania własnego państwa w pełni suwerennego, a dziś trudno powiedzieć, dla każdego to jest coś innego, każdy ma swoją wizję niepodległości.

**- Jakie Pana zdaniem cechy powinien więc posiadać prawdziwy patriota?**

- Powinien być pracowity i uczciwy w tym co robi na co dzień.

**- Czym dla pana jest wolność?**

- Całe życie próbuje znaleźć odpowiedź na to pytanie i jeszcze jej nie znalazłem.

**- Jest to zupełnie odmienna odpowiedź na to pytanie, które zadałyśmy tak wielu osobom z naszej szkoły, więc przejdźmy dalej.**

**- Czy Pana zdaniem stwierdzenie, że „Wciąż tkwi w nas doświadczenie utraty niepodległości” jest prawdziwe?**

- Jest prawdziwe, ponieważ nie wszyscy dostrzegają to, że żyjemy w wolnym i demokratycznym kraju.

**Dziękujemy Panu za możliwość przeprowadzenia wywiadu, jest on spełniony bardzo ważnymi dla nas informacjami.**

# Piłsudski VS. Dmowski

## Kim był?

Józef Piłsudski był polskim politykiem, wojskowym i przywódcą państwa. Studiował medycynę w Charkowie. Działacz Polskiej Partii Socjalistycznej, współzałożyciel jej odłamu - PPS - Frakcji Rewolucyjnej. Redagował nielegalne pismo „Robotnik”. Organizator Związków Strzeleckich i Legionów Polskich w zaborze austriackim

## Przyjazd Piłsudskiego do Warszawy

Przyjazd Józefa Piłsudskiego do Warszawy wywołał powszechny entuzjazm jej mieszkańców. Tylko o jeden dzień wyprzedził wiadomość o tym, że w okolicach Compiègne delegacja rządu niemieckiego podpisała zawieszenie broni, które kończyło działania bojowe I wojny światowej.

W dniu 11 listopada 1918 r. Rada Regencyjna przekazała uwolnionemu z twierdzy magdeburskiej Józefowi Piłsudskiemu władzę wojskową i naczelną dowództwo podległych jej wojsk polskich oświadczając jednocześnie, iż „od tej chwili obowiązki nasze i odpowiedzialność względem narodu polskiego w Twoje ręce, Panie Naczelnny Dowódco, składamy do przekazania Rządowi Narodowemu”.

## Kim był?

Roman Dmowski to polityk, minister spraw zagranicznych w rządzie Witosa, poseł na Sejm Ustawodawczy RP oraz II i III Dumy rosyjskiej, twórca Narodowej Demokracji oraz publicysta, autor „Myśli nowoczesnego Polaka”.

## Działalność polityczna

Roman Dmowski przed I wojną światową przyszłość naszego kraju i nadzieję na autonomię widział w sojuszu z Rosją. Skrzętnie ukrywał hasła wolnościowe, aby tym samym nie zrazić wschodniego mocarstwa do pomysłu odbudowy państwa polskiego. W przeciwieństwie do Józefa Piłsudskiego niezwykle obawiał się zagrożenia ze strony Niemiec, które postrzegał jako państwo silniejsze pod względem cywilizacyjnym, mogące zniszczyć polską kulturę.

W opublikowanych w 1903 r. „Myślach nowoczesnego Polaka” R. Dmowski pisał: „Jestem Polakiem – to znaczy, że należę do narodu polskiego na całym jego obszarze i przez cały czas jego istnienia (...) Wszystko co polskie jest moje: niczego wyrzec się nie mogę. Wolno mi być dumnym z tego, co w Polsce jest wielkie, ale muszę przyjąć i upokorzenie, które spada na naród za to, co jest w nim marne”.

# Wojciech Korfanty      Ignacy Jan Paderewski

Wojciech Korfanty (ur. jako Adalbert Korfanty 20 kwietnia 1873 w osadzie Sądżawka) – polski przywódca narodowy Górnego Śląska, związany z chrześcijańską demokracją.

W latach 1901–1908 był członkiem Ligii Narodowej, w ramach której współpracował z Romanem Dmowskim.

W maju 1909 uczestniczył w Poznaniu w powołaniu filii Polskiego Towarzystwa Demokratycznego, którego działacze pracowali nad obroną bytu narodowego oraz rozwojem żywiołu polskiego w Rzeszy Niemieckiej

W latach 1903–1912 i 1918 był posłem do Reichstagu oraz pruskiego Landtagu (1903–1918), 6 czerwca 1918 wygrał wybory uzupełniające do Reichstagu niemal dwukrotną przewagą. Konkurując z Benno Nehlertem, zyskał nawet poparcie Niemców, mimo że opowiadał się za oderwaniem od Cesarstwa Niemieckiego Śląska, Wielkopolski i części Pomorza.

W dniu 25 października 1918 wystąpił w Reichstagu z głośnym żądaniem przyłączenia do państwa polskiego wszystkich ziem polskich zaboru pruskiego i Górnego Śląska.

W latach 1918–1919 był członkiem Naczelnej Rady Ludowej stanowiącej rząd Wielkopolski podczas Powstania Wielkopolskiego.

*„Stronnictwo powinno być jedno: Polska, i temu jednemu służyć będę do śmierci”*

Ignacy Jan Paderewski, pianista, kompozytor, działacz społeczny i mąż stanu, który jako premier i minister spraw zagranicznych podpisał w imieniu Polski traktat wersalski. Urodził się 18 listopada 1860 w Kuryłówce na Podolu, w ówczesnym zaborze rosyjskim, zmarł 29 czerwca 1941 r. w Nowym Jorku.

*„Był jednym z wielkich nie tylko ludzi sztuki, ale i wielkich mężów stanu, którym zawdzięczamy niepodległość”* - mówił o Paderewskim jego biograf prof. Marian Drozdowski. - *„Jego koncerty, w Wielkopolsce i w Warszawie, to były wielkie manifestacje polskości”*.



# Tadeusz Rozwadowski

„Pokonany jest ten, kto czuje się pokonany”

Tadeusz Jordan Rozwadowski herbu Trąby – feldmarschalleutnant cesarskiej i królewskiej armii, generał broni Wojska Polskiego urodził się 20 maja 1866 w Babinie.

W 1918 roku mianowany generałem dywizji i szefem sztabu Wojsk Polskich podległych Radzie Regencyjnej. Był jednym z nielicznych wyższych oficerów wywodzących się z armii państw zaborczych, których doświadczenie, talenty i zdolności były dla wojska nieocenione wobec braku wykształconej w Polsce kadry oficerskiej. Zmarł 8 października 1928 w Warszawie. Ostatnią wolą generała było pochowanie go na Cmentarzu Obrońców Lwowa – wśród swoich żołnierzy.

Gen. Tadeusz Rozwadowski to jeden z największych wodzów w historii naszego kraju, który mimo wielu sukcesów jest zapomniany - „Winna temu jest propaganda i cenzura sanacyjna, a następnie cenzura komunistyczna” - mówi nam w wywiadzie dr. Mariusz Patelski.

## Redakcja „Trzy grosze prawdy”

Grażyna Grabiec	Mateusz Dratwa	Natalia Koziarska
Natalia Bulińska	Cezary Gadomski	Patryk Dominik
Magdalena Hamera	Filip Lewandowski	Justyna Dobrakowska
Artur Kacperczyk	Justyna Drzynicka	
Krzysztof Kuśmierski	Paulina Jagusiak	

Pod kierunkiem Pana Michała Kubiaka



# KALENDARIUM

## 28 LIPCA 1914

Rozpoczyna się I wojna światowa. W reakcji na udany zamach na arcyksięcia Ferdynanda Austro-Węgry wypowiedają wojnę Serbii. W ciągu kilku kolejnych dni działa tzw. efekt domina. Na mocy porozumień sojuszniczych Rosja ogłasza mobilizację wojska przeciwko Austro-Węgom. W odpowiedzi Niemcy wypowiedają wojnę Rosji i Francji. Zaborcy stają po dwóch stronach frontu.



## 5-6 SIERPNI 1914

**I Kompania Kadrowa** pod dowództwem Józefa Piłsudskiego wyrusza z Olenadrów pod Krakowem i przekracza granicę pomiędzy Galicją a Królestwem Polskim. Marsz niewielkiego oddziału ma wywołać powstanie antyrosyjskie na terenie Królestwa Polskiego. Kompania zajmuje Kielce, ale po bezskutecznej próbie przebiecia do Warszawy, zostaje zmuszona do odwrotu do Krakowa.

## 16 SIERPNI 1914

Z połączenia Komisji Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych i Centralnego Komitetu Narodowego powstaje w Krakowie **Naczelny Komitet Narodowy**.

## 11 LISTOPADA 1914

**Bitwa łódzka** - rozpoczyna się jedna z najkrwawszych bitew I wojny światowej, w której walczy ponad 30 tys. żołnierzy narodowości polskiej.

## 30 WRZEŚNIA 1915

W wyniku załamania frontu wschodniego wojska państw centralnych zajmują większość ziem polskich. W walkach uczestniczą Brygady **Legionów Polskich**.

## 14 STYCZNIA 1917

Powstaje Tymczasowa Rada Stanu.



## 15 SIERPNI 1917

Roman Dmowski tworzy **Komitet Narodowy Polski**.



## 22 PAŹDZIERNIK 1914

Józef Piłsudski tworzy **Polską Organizację Wojskową**.



## 2 LIPCA 1917

Józef Piłsudski odmawia współpracy z Tymczasową Radą Stanu i apeluje do żołnierzy o nieskładanie przysięgi na wierność i niewstępowanie do Polskich Sił Zbrojnych. Konsekwencją tego kryzysu przysięgowego jest osadzenie żołnierzy w obozach i Józefa Piłsudskiego w twierdzy w Magdeburgu.

## 12 WRZEŚNIA 1917

W reakcji na dymisję Tymczasowej Rady Stanu, Niemcy powołują na terenie Królestwa Polskiego **Radę Regencyjną**. Ma ona - do czasu powołania nowego monarchy - sprawować formalnie tymczasową władzę na ziemiach Królestwa Polskiego.



## 8 STYCZNIA 1918

Prezydent USA **Woodrow Wilson** w orędziu noworocznym ogłasza 14 punktów stanowczych, fundament powojennego ładu międzynarodowego. W 13 punktach stwierdza, że powinno powstać niepodległe Państwo Polskie z dostępem do morza.

## 7 PAŹDZIERNIKA 1918

Wobec coraz gorszej sytuacji Niemiec na froncie zachodnim **Rada Regencyjna** proklamuje powstanie **niepodległego Państwa Polskiego**.

## 28 PAŹDZIERNIKA 1918

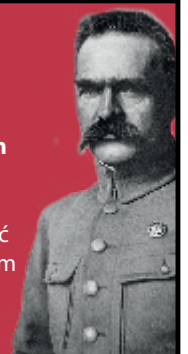
W związku z deklaracją Karola I o federalizacji monarchii habsburskiej w Krakowie kształtuje się **Polska Komisja Likwidacyjna** na czele z Wincentym Witosem.

## 7 LISTOPADA 1918

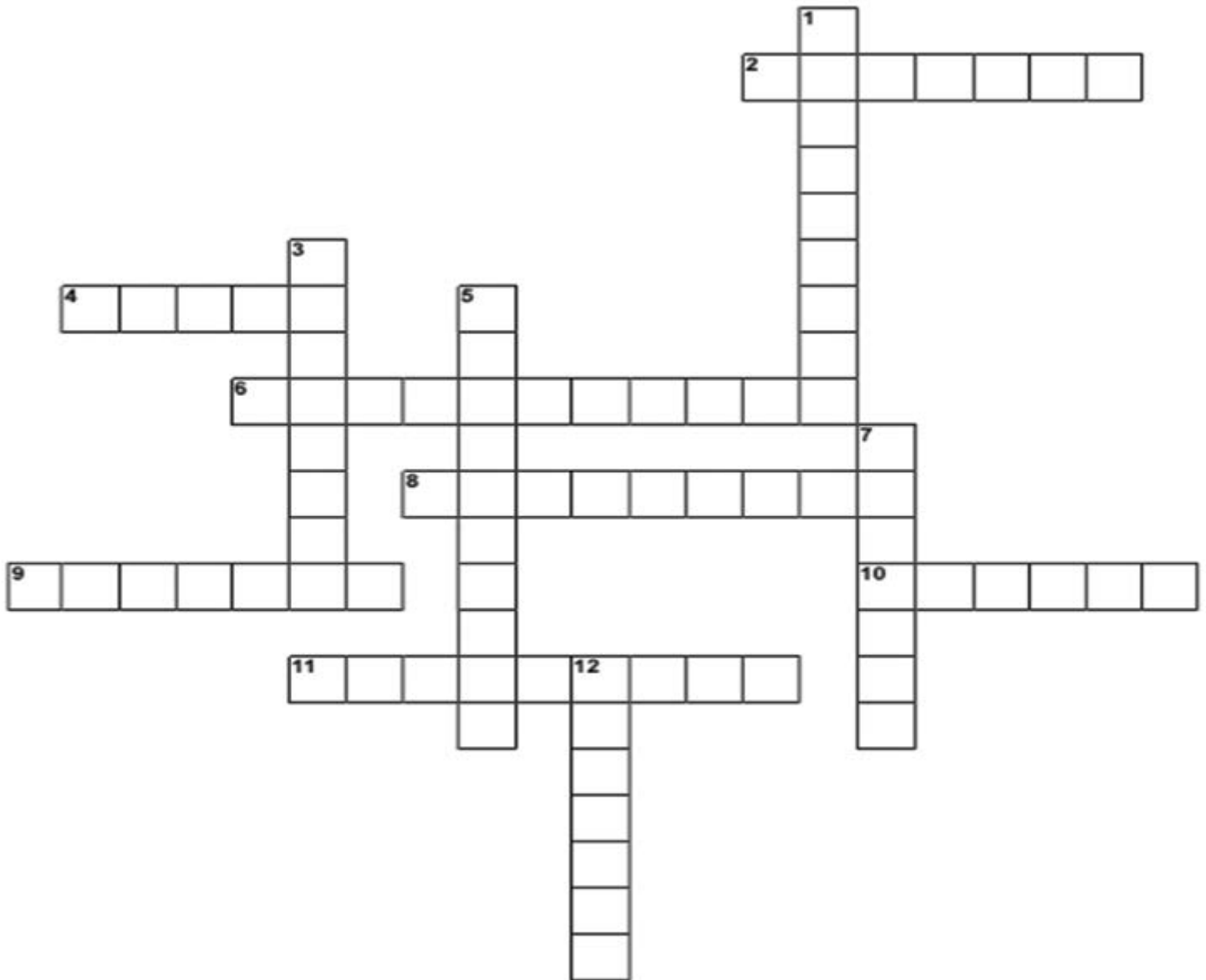
W Lublinie lewica niepodległościowa i ludowcy powołują niezależny od Rady Regencyjnej **Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej** z Ignacym Daszyńskim na czele.

## 11 LISTOPADA 1918

W wagonie kolejowym w lesie pod francuskim Compiègne następuje **podpisanie rozejmu pomiędzy państwami ententy a Cesarstwem Niemieckim kończący I wojnę światową**. Pozbawiona autorytetu Rada Regencyjna postanawia oddać Piłsudskiemu władzę nad tworzącym się wojskiem.



# TRZY GROSZE PRAWDY



## ***Poziomo:***

- 2. Prezes Komitetu Narodowego Polskiego w 1917-1919
- 4. Nadawanie dużego prawdopodobieństwa prawdziwości twierdzenia
- 6. Najważniejszy dokument RP
- 8. Wódz walczący o wolność Polski, główny polityk II RP.....
- 9. Gen. Jan Henryk Dąbrowski utworzył ... Polskie
- 10. Dawniej nazywana "Starym Kontynentem"
- 11. Nazwisko działacza opozycji, pozbawiony urzędu premiera w tzw. "nocy długich teczek"

## ***Pionowo:***

- 1. Wielka...
- 3. Osoba, która nadała Konstytucję Królestwu Warszawskiemu
- 5. Miłość do ojczyzny
- 7. Zasada ustrojowa ..... veto
- 12. Brak przymusu, możliwość działania zgodnie z własną wolą